

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.695/2017/10.

A tanács tagjai: . Tallián Blanka a tanács elnöke
Dr. Gál Attila előadó bíró
Dr. Hajdu Edit bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

. Gaál Róbert ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

árczyné dr. Horváth Erika

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szombathelyi Törvényszék 7.Mf.20.463/2017/3-I.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.M.31/2017/6-I.

Rendelkező rész

A Kúria a Szombathelyi Törvényszék 7.Mf.20.463/2017/3-I. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - 15 nap alatt - 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felperes helyett a 200.000 (kétszázezer) forint felülvizsgálati

eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2010. szeptember 9-től fejő munkakörben állt az alperes alkalmazásában a J.-F. telephelyen, ahová a K., Sz. út 4. szám alól járt munkába. A munkáját két napos váltott munkarendben - napi 11 óra 25 perces munkaidőt alapul véve- látta el. A munka minden nap 5 órakor kezdődött, munkaközi szünetekkel és pihenőidővel kezdetben 19.00 órakor, majd 2015. február 10-ét követően 20.00 órakor fejeződött be.
- [2] A munkáltató J.-F.-on szálláslehetőséget biztosított. A kétnapos munkarend mellett a munkahelyen történő megjelenését és hazautazását a felperes úgy oldotta meg, hogy a beosztás szerinti első munkanapját megelőzően K-ről elutazott J.-F-ra, ahol a szálláson töltötte az éjszakát, onnan ment hajnalban dolgozni. Az első munkanapon a munkaidő végével nem tért haza, hanem a szálláslehetőséget igénybe vette és a második nap a munkaidő végét követően utazott haza otthonába. A mintegy 17 km-es útszakaszt rendszerint kerékpárral tette meg.
- [3] A felperes 2015. március 3-án üzemi balesetet szenvedett, és a keresőképtelenségének ideje alatt az orvosi vizsgálatok nála sclerosis multyplex betegséget diagnosztizáltak. A felperes egészségi állapota miatt továbbiakban nem tudott az alperesnél munkát végezni, a munkaviszonyát 2016. május 24-én közös megegyezéssel megszüntették.

A felperes kereseti kérelme és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében 2.000.000.-forint megfizetésére kérte az alperes kötelezését sérelemdíj címén. Álláspontja szerint az alperesnél öt éven keresztül végzett munkát, a munkahelye és lakóhelye közötti 17 km-es távot kerékpárral tudta megtenni, mert a cég vezetősége 2 napos munkarendet határozott meg. Attól, hogy havonta 300 km-t biciklizett, az egészségi állapota 60%-al romlott, nehezen jár, lábai fáznak, csontok forgásánál ropogás hallatszik, továbbá sclerosis multyplex betegsége alakult ki.
- [5] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Hivatkozott arra, hogy az alperesnél két napos munkarend van fejő munkakörben és a felperes ennek ismeretében kötött munkaszerződést, és azt is tudta, hogy a munkavégzési hely 17 km-re van lakóhelyétől. A felperes számára szálláslehetőséget biztosított, amelyet ő igénybe is vett. Tudomása

szerint a felperes lakóhelyétől buszközlekedés biztosított, és a felperes a bejáráshoz nem csak kerékpárt, hanem elektromos mopedet is használt. Vitatta azt a felperesi állítást, hogy jelezte volna a problémáit a kétnapos munkarend miatt.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] A Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.M.31/2017/6-I. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára perköltség megfizetésére, rendelkezett az eljárási illeték viseléséről is.
Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy abban a jogkérdésben kell állást foglalni, hogy a munkáltatót terheli-e a felelősség a munkavállaló azon megbetegedése miatt, mely a munkába járása során, illetőleg azzal összefüggésben keletkezett.
- [7] 2012. évi I. törvény (Mt.) 166. § (1) bekezdésére alapítva kifejtette, hogy nem minősül munkaviszonnyal összefüggésben állónak a károsodás, ha az a munkába, illetőleg onnan hazafelé menet nem a munkáltató által üzemben tartott járművön, illetve közlekedési eszközön következett be. A munkáltató kártérítési felelőssége szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az ilyen károsodás társadalombiztosítási szempontból üzemi jellegűnek tekintendő. A perbeli esetben a felperest - állítása szerint - a munkába járással összefüggésben nem baleset, hanem megbetegedés érte, ennek azonban a munkáltató kártérítési felelőssége szempontjából az okozati összefüggés körében nincs jelentősége.
- [8] Kifejtette, hogy az Mt. 51. § (1) és (4) bekezdésén kívül esik az a körülmény, hogy a munkavállaló a lakóhelyétől a munkavégzés helyén való megjelenést milyen módon, milyen közlekedési eszköz igénybevételeivel szervezi meg, ebből pedig következik, hogy a munkáltatót kártérítési felelősség nem terhelheti olyan megbetegedésért, amely a munkavállalót a munkába járás során nem a munkáltató által biztosított járművön éri, mivel az nem áll a munkaviszonnyal összefüggésben.
- [9] A bíróság utalt arra is, hogy a munkaszerződés megkötésekor a felperes általa sem vitatottan a két napos munkarend ismeretében kötött szerződést. Azzal, hogy az alperes szálláslehetőséget biztosított, minden tőle elvárhatót megtett annak érdekében, hogy a felperes munkába járását megkönnyítse. Az, hogy a felperes a szálláslehetőség mellett a kerékpárral történő munkába járást választotta, ez a munkáltatótól független munkaviszonyon kívül eső körülmény.
- [10] A felperes fellebbezése folytán eljáró Szombathelyi Törvényszék 7.Mf.20.463/2017/3-I. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és rendelkezett a fellebbezési illeték viseléséről. Az ítéletben rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékok mérlegelésével a tényállást helyesen állapította meg, helytállóan hivatkozott az irányadó jogszabályi rendelkezésekre, az anyagi és eljárási szabályokat

megfelelően értelmezte és alkalmazta.

- [11] A felperes fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a perben feltehetően nem érvényesült a felek egyenjogúságának elve, mert a felperes jogi képviselő nélkül járt el. Ezzel összefüggésben a törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú eljárás során 2017. május 28-án tartott tárgyaláson a bíróság tájékoztatta a felperest, hogy a V. M. Kormányhivatalnál pártfogó ügyvéd kirendelését kérheti (...jegyzőkönyv, ... oldal ... bekezdés) majd végzésben ismételten tájékoztatta a pártfogó ügyvéd kirendeléséről és arról, hogy munkavállalói költségkedvezménye folytán esetleges pervesztessége esetén sem lenne kötelezhető az ezzel felmerülő költségek megfizetésére. A bíróság tájékoztatására a felperes úgy nyilatkozott, hogy nem kíván pártfogó ügyvédet igénybe venni. A Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság több alkalommal tájékoztatást nyújtott a személyesen eljáró felperesnek a jogi képviselet igénybe vételének lehetőségéről, azonban ő nem kérte a pártfogó ügyvéd kirendelését és az elsőfokú eljárás során meghatalmazás útján sem gondoskodott jogi képviselőről.
- [12] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem nyújtott a Pp.3.§(3) bekezdése alapján a felperesnek tájékoztatást arról, hogy orvosszakértő kirendelését kérheti annak bizonyítására, hogy a sclerosis multyplex betegség kialakulhatott-e kerékpározás következtében. A törvényszék egyetértett azzal az elsőfokú ítéletben kifejtett állásponttal, mely szerint a jogszabályból és az irányadó bírói gyakorlatból is következően nem minősül munkaviszonnyal összefüggésben állónak az a károsodás, amely munkába, illetve onnan hazafelé menet nem a munkáltató által üzemen tartott járművön, közlekedési eszközön következik be. Tehát az úti balesetek, vagy megbetegedések tekintetében a munkáltató kártérítési felelősséggel nem tartozik. A felperes által állított egészségkárosodás és az alperesnél fennálló munkaviszony között ok-okozati összefüggés nincs, ezért szükségtelen annak bizonyítása, hogy a felperes megbetegedése kialakulhatott-e kerékpározás következtében. Mindezekre tekintettel a kioktatás elmaradása nem olyan eljárási szabálysértés, amely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.
- [13] A fellebbezés Mt. 6. § (1), (2), (3) bekezdésére történő hivatkozásával - az általános magatartási követelmények megsértésével - kapcsolatban a törvényszék kifejtette, hogy az alapelvi jellegű rendelkezéseket akkor kell vizsgálni, ha az adott jogviszony vizsgálatára nincs konkrét anyagi jogi rendelkezés. Jelen esetben irányadóak a munkaszerződés megkötésére, a munkaviszonyra vonatkozó szabályok és az Mt. 96. § (1) bekezdése, mely szerint a munkaidő beosztás szabályait a munkáltató állapítja meg. A törvényszék a további bizonyítást szükségtelennek ítélte, így a tanú meghallgatására és az orvosszakértő kirendelésére vonatkozó indítványt elutasította.

A felperes felülvizsgálati kérelme és alperes ellenkérelme

- [14] A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős másodfokú ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását. Álláspontja szerint a jogerős ítélet az Mt. 6. § (1), (2), (3) bekezdésébe, az Mt. 166. § (1) bekezdésébe, az 51. § (4) bekezdésébe, valamint az Alaptörvény 28. Cikkébe, az 1952. évi III. törvény (Pp.) 7. § (2) bekezdésébe és 8. § (1) bekezdésébe ütközik. Érvelése szerint a felperes nem rendelkezett peres gyakorlattal és nem volt arról tudomása, hogy az alperes foglalkozás-egészségügyi munkáltatói működésével kapcsolatos indítványt terjeszthetett volna a bíróság elé, továbbá a szakértői bizonyítás jelentőségével sem volt tisztában. A megbetegedését az üzemi balesettel és az általános munkahelyi terheléssel hozta összefüggésbe, tényállítását orvosszakértői véleménnyel igazolhatta volna. A perben feltehetően nem érvényesült a felek egyenjogúságának elve.
- [15] Az Mt. 6. § (1) bekezdésre hivatkozással előadta, hogy önmagában az a tény, hogy a munkáltató szállást biztosított a munkavállaló részére, nem menti ki az eset összes körülményére tekintettel az alperest. A felperes személyes szabadságát korlátozza ha nem térhet haza, és a pihenőidejét nem otthonában, családjával töltheti, ez a többi munkavállalóhoz képest is diszkriminatív helyzetet eredményez.
- [16] Az eljárás során nem derült ki, hogy a munkáltató a foglalkozás-egészségüggyel összefüggő kötelezettségének mennyiben tett eleget. Hivatkozott arra, hogy a felperes számára súlyosan nehezített volt a munkába járás, hátrányt jelentett a többi munkavállalóhoz képest és ennek enyhítésére az alperes nem tett érdemi intézkedést, annak ellenére, hogy a felperes javaslattal élt. Így ez sérti az Mt. 6. § (2) bekezdésében foglaltakat, mely szerint a jogok gyakorlása és kötelezettsége teljesítése során a jóhiszeműség és tisztesség elvének megfelelően kell eljárni.
- [17] Az Mt. 6. § (3) bekezdésével kapcsolatban előadta, hogy a munkáltató a munkavállaló érdekeit az arányos mérlegelés alapján köteles figyelembe venni, és a teljesítés módjának egyoldalú meghatározása a munkavállalónak aránytalan sérelmet nem okozhat. A perben előadott helyzet azonban méltánytalan és aránytalan sérelmet okozott, és ezt a bíróság nem értékelte. E körben hivatkozott az Alaptörvény 28. Cikkének rendelkezésére is.
- [18] Az Mt. 166. § (1) bekezdésével kapcsolatban előadta, hogy a munkába járás a munkaviszonnyal összefüggő körülménynek minősül, hiszen az a tevékenység, amit a munkavállaló a munkába menet tanúsít saját érdekében felül a munkáltató és az állam érdekkörébe tartozik, az állam ezt 100%-os baleseti táppénzzel ismeri el.

- [19] Érvelése szerint az ítélet indokolása az Mt. 51. § (4) bekezdésére hivatkozik, azonban a munkáltatónak a munkába lépést megelőzően és a munkaviszony fennállása alatt rendszeres időközönként kellett volna biztosítani a munkavállaló munkaköri alkalmassági vizsgálatát, ennek a kérdésnek jelentősége lett volna a perben. Érdemi döntést lehetett volna hozni abban a kérdésben is, hogy a munkáltató érdekkörében felmerült-e a felperes betegsége vagy sem. Kollektív viszonylatban nem jelent megoldást a szállásadás lehetősége a felperes részére, mivel szabadidejét és pihenőidejét nem élvezheti azonos mértékben, mint a többi munkavállaló, így az ítélet fenntartotta a személyiségi jogsértő helyzetet.
- [20] Hivatkozása szerint meg kell állapítani, hogy a munkáltatót terheli-e mulasztás, vagy a felelőssége fenn áll-e azért, hogy a munkavállalót alkalmatlan egészségi állapotban foglalkoztatták. Ezt a felperes a bíróság tájékoztatása mellett nem tudta helyesen előadni, így a per jelen eredményével kellett szembesülnie. Számos lényeges tényállási elem tisztázatlan maradt, amit a per folytatásával orvosolni lehetne.
- [21] Álláspontja szerint sérült a jogi képviselő nélkül eljáró fél vonatkozásában a Pp. 3. § (2) bekezdése, amit alátámaszt a felperes alacsony intenzitású bizonyítása, továbbá az, hogy nem indítványozta még a tanú meghallgatását sem, így sérült a Pp. 8. § (1) bekezdése is.
- [22] A másodfokú határozattal kapcsolatban kifejtette, hogy az ítélet indokolásában a bíróság megállapítja a kioktatás elmaradásának jogszabálysértő voltát, azonban úgy értékeli, hogy az nem olyan eljárási szabálysértés, amely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. Álláspontja szerint a jogban járatlan, lakatos végzettségű munkavállaló a perben a kioktatás elmaradása miatt esélytelen volt az érdemi kérelem összeállítására, megalkotására.
- [23] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte a felperes költségben marasztalásával.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [24] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [25] A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretén belül vizsgálhatja felül. A Pp. 272. § (2) bekezdése szerint pedig a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett - hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.
- [26] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei tehát a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a

határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját részletesen kifejti, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozását, indokait is ismerteti. Amennyiben a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előzőekben meghatározott tartalmi követelményekkel. A jogerős ítélet több rendelkezése ellen irányuló felülvizsgálati kérelem esetén annak a törvényben előírt tartami kellékeket kérelmenként külön-külön kell tartalmaznia és ezek hiánytalan meglétét is a Kúria külön-külön vizsgálja. [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 4-6. pont]

- [27] Az Mt. 166. § (1) bekezdése szerint a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt, (2) bekezdés szerint mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa.
- [28] A munkáltató kártérítési felelőssége megállapításának törvényi feltétele a munkaviszonnyal való összefüggés. A felperes állította, hogy az egészségkárosodását az okozta, hogy kerékpárral mintegy 300 km-t tett meg havonta a munkahelyére.
- [29] Helytállónan fejtették ki a bíróságok, hogy az állandó bírói gyakorlat alapján nem minősül munkaviszonnyal összefüggésben állónak a károsodás, ha az a munkába, illetve onnan hazafelé nem a munkáltató által üzemben tartott járművön, vagy közlekedési eszközön következett be. Ennek megfelelően a felperes munkába járással összefüggésben keletkezett megbetegedéséért a munkáltató nem felel.
- [30] Az Mt. 6. § (1), (2), (3) bekezdése a törvény általános magatartási követelmények fejezetében került elhelyezésre. Ez alapján az elvárható magatartás, a jóhiszeműség és a tisztesség elve, a méltányos eljárás követelménye vonatkozásában helytállónan fejtette ki a másodfokú bíróság, hogy az alapelvi jellegű rendelkezéseket akkor kell vizsgálni, ha az adott jogviszony vizsgálatára, a jogvitára nincs konkrét anyagi jogi rendelkezés. A perbeli esetben a konkrét anyagi jogszabályokat a bíróságok megjelölték és azokra a felek hivatkoztak is.
- [31] Az Mt. 51. § (4) bekezdése szerint a munkáltató biztosítja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés körülményeit, továbbá a munkába lépést megelőzően és a munkaviszony fennállása alatt rendszeres időközönként köteles ingyenesen biztosítani a munkavállaló munkaköri alkalmassági vizsgálatát. Ez a hivatkozás jelen perben nem volt alkalmazható, mivel a felperes egészségkárosodása, sclerosis multiplex betegsége állítása szerint a munkába járással kapcsolatban alakult ki, amely vonatkozásában

nem terheli a munkáltatót felelősség.

- [32] A Pp. 7. § (2) bekezdése szerint az (1) bekezdésben foglaltak teljesülése érdekében a bíróság köteles a felet - ha nincs jogi képviselője - a perbeli eljárási jogairól és kötelezettségeiről, a támogató perben való részvételéről, valamint a pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezéséről szükséges tájékoztatással ellátni. A bíróság jogszabályban meghatározott módon és esetben a felet - kérelmére - részben vagy egészben mentesítheti a perviteli összefüggő költségek viselése alól.
- [33] A törvény rendelkezése részletezi, hogy miben merül ki a bíróság részéről a félnek nyújtott segítség, ezen belül nevesíti a tájékoztatási kötelezettséget, valamint a lehetőséget a pártfogó ügyvéd igénybevételére. A másodfokú bíróság részletesen kitért az ítélete indokolásában arra, hogy az elsőfokú bíróság több alkalommal nyújtott tájékoztatást a személyesen eljáró felperesnek a jogi képviselet igénybevételének lehetőségéről, aki azonban ezzel nem élt.
- [34] A Pp. 8. § (1) bekezdése a jóhiszemű pervitel elvével kapcsolatos, ezzel összefüggő jogi érvelést a felperes nem fogalmazott meg.
- [35] Hivatkozott a felperes arra, hogy a másodfokú ítélet sérti az indokolási kötelezettség követelményét, mind az Alaptörvény, mind a Pp. vonatkozásában, azonban jogszabályhelyet nem jelölt meg, annak jogi indokolását nem adta, így a Kúria ezt nem vizsgálhatta.
- [36] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [37] A Kúria kötelezte a pervesztes felperest a felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.
- [38] A felülvizsgálati eljárási illeték megállapítása 2.000.000.-forint pertárgyérték figyelembe vételével az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdésén, a viselése a Pp. 78. §-a, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-án alapul.
- [39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján nyilvános tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. október 17.

Dr. Tallián Blanka s. k. a tanács elnöke, Dr. Gál Attila s. k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s. k. bíró

A kiadmány hitelével:

Bné

írnok